

Research Paper: Attitude Assessment of Managers and Staffs About Urban Modification for People With Disabilities in Municipality of Tehran City

Seyedeh Nafiseh Askarinejad¹, Kiyanoosh Abdi¹, Enayatollah Bakhshi², Mehdi Amiri³, *Asghar Makarem¹

1. Department of Rehabilitation Management, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

2. Department of Biostatistics, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

3. Administration of Health, Deputy of Social and Cultural Affairs, Municipality, Tehran, Iran.

Citation: Askarinejad SN, Abdi K, Bakhshi E, Amiri M, Makarem A. [Attitude Assessment of Managers and Staffs About Urban Modification for People With Disabilities in Municipality of Tehran City (Persian)]. Archives of Rehabilitation. 2017; 18(1):33-42. <https://doi.org/10.21859/jrehab-180133>

<https://doi.org/10.21859/jrehab-180133>

Received: 25 Nov. 2016

Accepted: 19 Feb. 2017

ABSTRACT

Objective According to a report published by the World Health Organization in 2011, 15% of the world's population is disabled, which sums up to more than a billion people. People with disabilities comprise the largest group of people in Asia. Communities can facilitate the participation of people with disabilities in society by creating an atmosphere that is appropriate for them, an activity which involves the urban modification of the environment. Therefore, this study aimed at determining the attitude of managers and staff with respect to urban modification for people afflicted with disabilities in the municipality of Tehran city.

Methods & Materials A cross-sectional, descriptive - analytic study that was conducted by cross - sectional method, that was used with the help of a valid and reliable questionnaire "Assessment of attitude of managers and staffs in about urban modification for people with disabilities". The study population comprised all managers and staffs who were working with urban modification in the municipality of Tehran City. Questionnaires were distributed among 16 managers and experts working in the modification staff of the municipality of Tehran. A total of 162 people working in one of the deputies, were selected by census to participate in the study. This study measured attitude of managers and staffs were working in the municipality of Tehran, towards urban modification for people with disabilities in Tehran city. The Levene test was used to determine for the equality of variances. To calculate whether there is a statistically significant difference between the means of the two groups, the independent t-test was used carried out. For a comparison between two groups and ANOVA was also used to compare between the groups. Data analyzed by using The findings were evaluated using Software SPSS22.

Results The findings showed that the attitude of 17 (6.9%) managers and staffs regarding urban modification for people with disabilities was at the intermediate level. The attitude of 112 persons (9.62%) was at high levels and that of 49 persons (27.5%) was at a very good level. The average score of attitudes of manager and staffs who were familiar with disabilities was higher than those who were unfamiliar with disabilities. In addition, the average attitude score of women was better than that of men. The mean score of the attitude of people aged 55 years and older, having a Master's degree and above, and those having 12-17 years of work experience was higher than others. No significant difference was found between the groups with respect to gender ($P=0.37$) and responsibility ($P=0.37$). However, there was a significant difference between the two groups with respect to familiarity with disabilities ($P=0.01$) and education ($P=0.001$).

Conclusion This study showed that there is a significant difference in the attitude of managers and staff of municipality regarding urban modification. Recruiting people with higher educational qualifications and awareness or familiarity with the phenomenon of disability could help in the process of urban modification in the community. It is recommended to utilize the findings of this study to formulate urban modification programs across communities for the benefit of the disabled.

Keywords:

Attitude assessment, Staffs, People with disabilities, Modification, Municipality

* Corresponding Author:

Asghar Makarem, PhD

Address: Department of Rehabilitation Management, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Tel: +98 (21) 22180132

E-Mail: amakarem2001@yahoo.com

نگرش سنجی از مدیران و کارکنان نسبت به مناسب‌سازی شهری برای افراد دارای ناتوانی در شهرداری شهر تهران سال ۱۳۹۳

سیده نفیسه عسکری نژاد^۱، کیانوش عبدی^۱، عنایت‌الله بخشی^۲، مهدی امیری^۳، اصغر مکارم^۱

- ۱- گروه مدیریت توانبخشی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.
 ۲- گروه آمار زیستی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.
 ۳- اداره کل سلامت، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی، شهرداری، تهران، ایران.

حکیده

هدف: طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۱۱ در حال حاضر ۱۵ درصد از جمعیت جهان، یعنی بیش از یک میلیارد نفر ناتوانی دارند. افراد دارای ناتوانی بزرگترین گروه افراد به حاشیه رانده شده در منطقه آسیا هستند. می‌توان با ایجاد بستری مناسب از جمله مناسب‌سازی محیط شهری حضور افراد ناتوان را در اجتماع تسهیل بخشید. از این رو هدف پژوهش حاضر بررسی نگرش مدیران و کارکنان مناسب‌سازی شهری برای افراد دارای ناتوانی در شهرداری شهر تهران بوده است.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی تحلیلی که با روش مقطعی انجام شد از پرسش‌نامه روا و پایا شده «ارزیابی نوع نگرش مدیران و کارکنان شهرداری تهران در ارتباط با مناسب‌سازی شهر برای افراد ناتوان» استفاده شد. جامعه آماری تمامی مدیران و کارکنانی بودند که در سال ۱۳۹۳ در شهرداری شهر تهران و مناطق ۲۲ گانه در یکی از معاونت‌های معماری و شهرسازی، فنی و عمرانی، حمل‌ونقل و ترافیک و ستاد مناسب‌سازی مشغول به فعالیت بودند. پرسش‌نامه‌ها در اختیار ۱۶ نفر از مدیران و کارشناسان شاغل در ستاد مناسب‌سازی شهرداری تهران گذاشته شد. ۱۶۲ نفر نیز که در یکی از معاونت‌ها مشغول به فعالیت بودند از طریق سرشماری برای شرکت در پژوهش انتخاب شدند. در این مطالعه نگرش مدیران و کارکنان شاغل در شهرداری تهران نسبت به امر مناسب‌سازی محیط شهری برای افراد ناتوان در شهر تهران بررسی شد. برای تساوی واریانس‌ها از آزمون لون استفاده شد. برای مقایسه دو گروه از آزمون تی مستقل و آنالیز واریانس استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نسخه ۲۲ نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های این پژوهش نشان داد نگرش ۱۷ نفر (۹۶ درصد) از مدیران و کارکنان در خصوص مناسب‌سازی شهری برای افراد ناتوان در سطح متوسط، ۱۱۲ نفر (۶۲/۹ درصد) در سطح خوب و ۴۹ نفر (۲۷/۵ درصد) در سطح خیلی خوب بود. میانگین نمره نگرش مدیران و کارکنان آشنا با معلولیت در زمینه مناسب‌سازی شهری بیشتر از میانگین نمره مدیران و کارکنان ناآشنا با معلولیت بود. میانگین نمره نگرش زنان بالاتر از مردان بود. همچنین میانگین نمره افراد با رده سنی ۵۵ سال و بالاتر، کارکنان با مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر و کسانی که سابقه کار ۱۲ تا ۱۷ سال داشتند بالاتر از دیگران بود. در متغیر فردی جنسیت اختلاف معنادار بین دو جنس وجود نداشت ($P=0/37$). در متغیر فردی سمت بین دو گروه اختلافی وجود نداشت ($P=0/37$). در رابطه با متغیر فردی آشنایی با معلولیت اختلاف معنادار بین دو گروه وجود داشت ($P=0/01$). نوع نگرش مدیران و کارکنان آشنا با معلولیت در خصوص مناسب‌سازی شهری بهتر از عملکرد مدیران و کارکنانی بود که آشنایی چندانی با معلولیت نداشتند. در رابطه با متغیر میزان تحصیلات اختلاف معناداری وجود داشت ($P=0/001$). به منظور مقایسه دوتایی از آزمون تعقیبی توکی استفاده شد. در نوع نگرش دو گروه فوق دیپلم و کارشناسی ارشد و بالاتر ($P=0/002$) و بین دو گروه کارشناسی و کارشناسی ارشد و بالاتر اختلاف معنادار دیده شد ($P=0/004$). مدیران و کارکنان دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر در مقایسه با مدیران و کارکنان دارای مدرک فوق دیپلم و کارشناسی نسبت به مقوله مناسب‌سازی شهری نگرش بهتری داشتند.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد به‌خدمت گرفتن افراد با مدارج تحصیلی بالا و مرتبط با امر مناسب‌سازی و همچنین آشنا با پدیده ناتوانی می‌تواند به انجام هر چه بهتر مقوله مناسب‌سازی در جامعه کمک کند. پیشنهاد می‌شود برای تدوین برنامه‌های مناسب‌سازی در جامعه از یافته‌های این پژوهش استفاده شود.

تاریخ دریافت: ۵ آذر ۱۳۹۵
 تاریخ پذیرش: ۱ اسفند ۱۳۹۵

کلیدواژه‌ها:

نگرش سنجی، کارکنان، مناسب‌سازی، افراد دارای ناتوانی، شهرداری

* نویسنده مسئول:

دکتر اصغر مکارم

نشانی: تهران، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، گروه مدیریت توانبخشی.

تلفن: ۲۲۱۸۰۱۳۲ (۲۱) ۹۸+

رایانامه: amakarem2001@yahoo.com

مقدمه

این مشکل باید ساختارهای عینی زندگی برای افراد دارای ناتوانی مناسب‌سازی شود [۱۲]. سازگار ساختن محیط شهری با نیازهای معلولان در واقع بازگرداندن آن‌ها به اجتماع و زندگی و فعالیت است [۱۳]. در واقع جامعه می‌تواند با ایجاد بستری مناسب حضور فرد ناتوان را در اجتماع تسهیل بخشد [۱۴]. همه افراد به منظور تسریع و تسهیل حرکت به مناسب‌سازی شهری نیازمندند، اما معلولان بیشتر از افراد سالم برای برآوردن نیازهای معتدل و طبیعی خود به طراحی‌های شهری متفاوت و تخصصی نیاز دارند [۱۵].

با توجه به اهمیت مشارکت حداکثری سرمایه‌های انسانی جامعه در توسعه پایدار، اهمیت توجه به محیط‌های بدون مانع و قابل دسترس برای مشارکت اجتماعی افراد دارای ناتوانی که تعداد قابل توجهی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهد روشن می‌شود [۱۶]. در این صورت حقوق بشر و احترام به کرامت انسانی در جامعه رعایت می‌شود و موجب رشد و شکوفایی جامعه می‌شود. اقدامات مناسب‌سازی در جامعه تحقق نمی‌یابد مگر اینکه مسئولان و طراحان و برنامه‌ریزان همواره با دید مثبت در برنامه‌های خود راهکارهایی را برای حل مشکلات و رفع نیازهای معلولان لحاظ کنند [۱۴]. پیش‌شرط عادت‌شدن عمل و رفتار فرد، نگرش فرد به آن موضوع است. نگرش نظری است که درباره افراد، چیزها یا رویدادها ابراز می‌شود و منعکس‌کننده نوع احساس فرد درباره آن است [۱۷]. بخشی از اهمیت نگرش ناشی از آن است که صاحب‌نظران مطالعه نگرش را برای درک رفتار اجتماعی حیاتی می‌دانند. بخش دیگری از این اهمیت مبتنی بر این فرض است که نگرش‌ها مبتنی بر رفتارها هستند و این فرض به‌طور ضمنی بر این امر دلالت دارد که با تغییر دادن نگرش افراد می‌توان رفتارهای آن‌ها را تغییر داد [۱۵]. در نتیجه مدیران باید به نگرش اعضا و کارکنان سازمان توجه بیشتری داشته باشند [۱۴].

در کشورهای در حال توسعه که افراد دارای ناتوانی بیشتری در آن زندگی می‌کنند، موانع هنوز وجود دارد [۱۸]. عبدی و همکاران نیز نگرش منفی جامعه را یکی از چالش‌های ارائه خدمات توان‌بخشی می‌دانند [۱۹]. نتایج بررسی شهرهای کشور ایران در سال ۱۳۸۹ بیانگر این واقعیت است که امکان دسترسی برای افراد دارای ناتوانی در استان تهران ۲۴ درصد و میانگین مناسب‌سازی محیط فیزیکی و مبلمان شهری ۳ درصد است که کمترین میزان دسترسی محسوب می‌شود [۲۰]. تبصره دوم قانون جامع حمایت از حقوق معلولان تأکید دارد که شهرداری‌ها موظفند از صدور پروانه احداث و یا پایان کار برای ساختمان‌ها و اماکن عمومی و معابری که استانداردهای تخصصی مربوط به معلولان را رعایت نکرده‌اند، خودداری کنند [۲۱].

با وجود تمام این تلاش‌ها و قوانین الزام‌آور دیگر مبنی بر وظیفه شهرداری‌ها در حیطه مناسب‌سازی، در لایحه برنامه پنج‌ساله شهرداری تهران (۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲) به اقدامات برنامه‌ریزی شهرداری تهران در زمینه مناسب‌سازی فضاهای شهری برای

طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۱۱، در حال حاضر ۱۵ درصد از جمعیت جهان، یعنی بیش از یک میلیارد نفر ناتوانی دارند. در حالی که در گزارش قبل در سال ۱۹۷۰ افراد دارای ناتوانی حدود ۱۰ درصد تخمین زده شده بود [۱]. افراد دارای ناتوانی بزرگترین گروه افراد به حاشیه رانده شده در منطقه آسیا هستند [۲]. در کشورهای در حال توسعه ۵ تا ۱۵ درصد از افراد دارای ناتوانی به وسایل کمکی دسترسی دارند [۳]. بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۰ در ایران افراد دارای ناتوانی بیش از یک میلیون نفر هستند که ۶۲ درصد مرد و ۳۸ درصد زن هستند [۴].

مفهوم برابر سازی فرصت‌ها یک مفهوم کلیدی است. بر اساس این مفهوم تمام جوامع نسبت به شهروندان خود التزام دارند که در همه ابعاد زمینه‌های برقراری فرصت‌های مساوی را برای همه فراهم سازند [۵]. امروزه امکان دسترسی برای همه به عنوان یک ضرورت اساسی شناخته شده است و برای تحقق بخشیدن به این امر تلاش‌هایی در سراسر جهان صورت می‌گیرد [۶]. سازمان ملل به منظور تصویب قوانینی در رابطه با برابر سازی فرصت‌ها برای افراد معلول اقداماتی کرده است [۷]. از جمله کنوانسیون پنجاه ماده‌ای حقوق افراد کم‌توان که ماده نهم آن در رابطه با دسترسی است [۸]. ایران نیز در سال ۱۳۸۷ در روز جهانی معلولان به این کنوانسیون پیوست [۷]. بر اساس این کنوانسیون، جامعه باید پاسخگوی نیازهای افراد کم‌توان باشد و امکان زندگی مستقل با کمترین محدودیت و بهترین کیفیت ممکن را برای آن‌ها فراهم کند تا بتوانند همانند دیگر گروه‌های جامعه از خدمات و تسهیلات اجتماعی برخوردار شوند [۹]. در مقرراتی که از سوی سازمان ملل متحد برای حقوق حرکتی معلولان و سالمندان تهیه شده، هدف نهایی مشارکت و برابری کامل است [۱۰].

مسائل و مشکلات افراد دارای ناتوانی را می‌توان در دو حالت مشکلات ساختاری (عینی) و ذهنی بررسی کرد. معلولیت به غیر از محدودیت‌ها و مشکلاتی که از نظر کارکردی برای فرد معلول ایجاد می‌کند سبب تأثیرات سوء روان‌شناختی در اثر تعاملات اجتماعی در شخصیت افراد معلول می‌شود که در این بین نگرش افراد جامعه به معلولیت نقش تعیین‌کننده‌ای دارد [۸]. لیندا دیویس^۱ در مطالعه‌ای نشان داد نگرش‌های اجتماعی نامناسب عامل بسیاری از موانع ایجاد شده بر سر راه افراد دارای ناتوانی است. هنگامی که نگرش‌های اجتماعی مثبت باشند، می‌توانند به عنوان عاملی تسهیل‌کننده در پذیرش ناتوانی از سوی فرد ناتوان، خانواده، دوستان و کارفرمایان باشند و در صورت منفی بودن این نگرش‌ها، تلفیق اجتماعی مورد مخاطره قرار می‌گیرد [۱۱].

نگرش تبعیض‌آمیز و پیش‌داوری جامعه نسبت به افراد دارای ناتوانی از مهم‌ترین مشکلات این قشر به شمار می‌رود. برای رفع

1. Linda Davis

پیرامون دانشجویان ناتوان پرداختند. قابلیت رقابت با دانشجویان دیگر و توانایی دستیابی به موفقیت در دانشگاه متغیرهای این پژوهش بودند. نتایج این مطالعه نشان داد نگرش اساتید و اعضای هیئت علمی نسبت به حضور دانشجویان دارای ناتوانی در دانشگاه مثبت است و اعتقاد دارند آن‌ها قابلیت رقابت در دانشگاه را دارند و توانایی بالقوه دستیابی به موفقیت در آن‌ها مانند دانشجویان عادی است [۲۵]. ویگنس و همکاران در سال ۲۰۰۹ در تحقیقی با عنوان «نگرش دانش‌آموزان نسبت به هم‌سالان دارای ناتوانی» نگرش کل دانش‌آموزان ۱۲ و ۱۳ ساله را از دوازده مدرسه بررسی کردند. جنسیت مؤنث، آشنابودن با کودک دارای ناتوانی و داشتن آگاهی درباره ناتوانی را عوامل مؤثر در نگرش تشخیص داده شدند [۲۶]. مطالعه حاضر با هدف تعیین نوع نگرش مسئولان و کارکنان مناسب‌سازی شهری به افراد دارای ناتوانی در شهرداری شهر تهران انجام شده است.

روش بررسی

این مطالعه توصیفی تحلیلی با روش مقطعی انجام شد. جامعه آماری تمامی مدیران و کارکنانی بودند که در سال ۱۳۹۳ در شهرداری شهر تهران و مناطق ۲۲گانه در یکی از معاونت‌های معماری و شهرسازی، فنی و عمرانی، حمل‌ونقل و ترافیک و ستاد مناسب‌سازی در ارتباط با امر مناسب‌سازی مشغول به فعالیت بودند. مدیران و کارکنان برای ورود به مطالعه باید محل فعالیتشان در یکی از معاونت‌های شهرسازی و معماری، فنی و عمرانی، حمل‌ونقل و ترافیک و یا ستاد مناسب‌سازی شهرداری شهر تهران در سال ۱۳۹۳ و حیطه عملکرد آنان در ارتباط با امر مناسب‌سازی باشد. افرادی که پرسش‌نامه را ناقص تکمیل کرده بودند از مطالعه خارج شدند. تعداد افراد شرکت‌کننده ۱۷۸ نفر بود که از طریق سرشماری وارد پژوهش شدند.

برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق‌ساخته به انضمام متغیرهای فردی استفاده شد. همچنین به ستاد مناسب‌سازی شهرداری و شهرداری مناطق ۲۲گانه شهر تهران مراجعه شد. پس از دریافت مجوز، از نمونه‌های پژوهش رضایت گرفته شد و پس از جلب مشارکت آنان، پرسش‌نامه‌ها در اختیار مدیران و کارکنان قرار داده شد و پس از تکمیل جمع‌آوری گشت.

در این پژوهش ملاحظات اخلاقی با انجام اقدامات زیر لحاظ شد: برای ورود به معاونت‌های مربوطه، اهداف پژوهش برای مسئولان توضیح داده شد و از آن‌ها مجوز لازم دریافت شد؛ محقق خود را به معاونت‌ها معرفی کرد و نحوه انجام پژوهش و هدف از اجرای آن را توضیح داد؛ جمع‌آوری داده‌ها با موافقت و همکاری معاونت‌ها انجام شد؛ به نمونه‌های پژوهش اطمینان داده شد که اطلاعات گردآوری‌شده محرمانه تلقی می‌شود و در زمان تحلیل داده‌ها از ذکر نام آن‌ها خودداری خواهد شد؛ تمام افراد پژوهش برای ادامه شرکت در پژوهش و یا انصراف از آن آزاد

معلولان توجه کافی نشده است [۲۱]. بنابراین، شایسته است به منظور تعیین نوع نگرش در این زمینه مطالعات بیشتری انجام شود تا ضعف اجرایی در بخش‌های متفاوت بیش از پیش آشکار شود و مسئولان را به جست‌وجو به دنبال راهکار وادار کند.

در ایران مسئولان و کارشناسان شهرداری تحقیقات بسیار اندکی در این رابطه انجام داده‌اند، از جمله می‌توان به پژوهش شایسته‌مقدم و همکاران [۲۲] و بابازاده [۱۴] اشاره کرد که به نگرش‌سنجی مدیران شاغل در سازمان‌های دولتی شهر اصفهان پرداخته‌اند. در حالی که نمونه مطالعه حاضر تمام مدیران و کارکنان مشغول به کار در شهرداری تهران در سال ۱۳۹۳ را شامل می‌شود که با توجه به حجم نمونه می‌تواند اطلاعات جامع‌تری را در دسترس قرار دهد. کمانرودی‌کجوری پژوهشی روی آسیب‌شناسی ساختاری و مدیریتی مناسب‌سازی ساختمان‌ها و فضاهای شهری برای افراد دارای ناتوانی در شهر تهران انجام داده است [۲۱]. شهریار احمدی نیز در تحقیقی به نگرش‌سنجی مقایسه‌ای بین افراد سالم و معلول نسبت به ضرورت حضور در اجتماع و عوامل مؤثر شهری مرتبط با آن پرداخته است [۱۵].

عبدی و همکاران (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای به بررسی موانع ارائه خدمات توان‌بخشی برای افراد دارای ناتوانی پرداختند. طبق این پژوهش نگرش منفی افراد ناتوان و خانواده‌های آن‌ها و افراد ارائه‌دهنده خدمت جزء موانع ارائه خدمات به افراد دارای ناتوانی است [۱۹]. ویگنس^۲ در مطالعه‌ای نشان داد نگرش‌های منفی هم‌سالان مانع بسیار مهمی برای فراگیری اجتماعی کامل دانش‌آموزان دارای ناتوانی در مدارس است.

پس از تعیین نگرش گروه‌های مختلف می‌توان برنامه‌های آموزشی برای انواع گروه هدف در نظر گرفت و به منظور ارتقای سطح آگاهی و تغییر نگرش آنان مداخلات همه‌جانبه صورت داد. در زمینه تأثیر آموزش والدین و نحوه نگرش آنان، اینگرام و جردن (۱۹۵۴) نشان دادند والدینی که در کلاس‌های آموزشی شرکت کرده‌اند نگرش‌شان نسبت به معلولیت فرزندشان در پایان دوره به میزان قابل توجهی تعدیل شده بود [۲۳]. امی^۳ در پژوهشی توصیفی در سال ۲۰۱۵ به بررسی نگرش دانشجویان فیزیوتراپی نسبت به افراد دارای ناتوانی پرداخت. بر اساس نتایج این پژوهش دانشجویان دختر نگرش مثبت‌تری نسبت به افراد دارای ناتوانی داشتند و عواملی چون درارتباط‌بودن با فرد ناتوان و وجود فرد ناتوان در میان اطرافیان به میزان ۹ درصد در ایجاد نگرش مثبت تأثیرگذار است [۲۴].

اسنل^۴ و همکاران در سال ۲۰۰۹ در نیویورک پژوهشی با عنوان «نگرش اساتید و اعضای هیئت علمی به حضور دانشجویان دارای ناتوانی در دانشگاه» انجام دادند و به بررسی دو متغیر

2. Vignes
3. Amy
4. Esnel

متغیرهای فردی جنسیت، سمت و آشنایی با معلولیت را نشان می‌دهد. به منظور برابری واریانس‌ها ابتدا از لون تست استفاده شد. سپس از آزمون تی مستقل برای مقایسه دو گروه استفاده شد.

جدول شماره ۲ نشان می‌دهد در متغیر فردی جنسیت بین دو جنس اختلاف معنادار وجود ندارد ($P=0/37$). در متغیر فردی سمت نیز بین دو گروه اختلافی وجود ندارد ($P=0/37$). در رابطه با متغیر فردی آشنایی با معلولیت بین دو گروه اختلاف معنادار وجود دارد ($P=0/01$). نوع نگرش مدیران و کارکنان آشنا با معلولیت در خصوص مناسب‌سازی شهری بهتر از عملکرد مدیران و کارکنانی بود که با معلولیت آشنایی نداشتند.

جدول شماره ۳ عملکرد مدیران و کارکنان شهرداری را با متغیرهای فردی میزان تحصیلات، محل فعالیت و سابقه کاری مقایسه می‌کند. به منظور برابری واریانس‌ها از لون تست و برای مقایسه بین گروه‌ها از آنالیز واریانس استفاده شد. نتایج نشان داد در متغیرهای فردی سن ($P=0/72$)، محل فعالیت ($P=0/58$) و سابقه کاری ($P=0/15$) اختلاف معناداری وجود ندارد. در متغیر فردی میزان تحصیلات اختلاف معنادار وجود دارد ($P=0/001$).

در رابطه با متغیر فردی میزان تحصیلات که واریانس‌ها برابر نبودند، از آزمون تعقیبی توکی^{۱۰} برای مقایسه‌های دوتایی استفاده شد. بین دو گروه فوق‌دیپلم و کارشناسی‌ارشد و بالاتر ($P=0/002$) و کارشناسی و کارشناسی‌ارشد و بالاتر در نوع نگرش اختلاف معنادار دیده شد ($P=0/004$). بدین معنی که مدیران و کارکنان با مدرک کارشناسی‌ارشد و بالاتر در مقایسه با مدیران و کارکنان با مدرک فوق‌دیپلم و کارشناسی نسبت به مقوله مناسب‌سازی نگرش بهتری داشتند.

بحث

مطالعه حاضر با هدف تعیین نوع نگرش مدیران و کارکنان شهرداری تهران به مقوله مناسب‌سازی انجام گرفت. بخش اجرایی اقدامات مربوط به مناسب‌سازی شهری بر عهده شهرداری است. شایسته مقدم و همکاران [۲] در سال ۱۳۹۰ پژوهشی توصیفی با عنوان «نگرش مدیران نسبت به مناسب‌سازی معابر معلولان و موانع فرهنگی و اجتماعی اجرای طرح مناسب‌سازی در شهر اصفهان» انجام داده‌اند. آن‌ها در مطالعه خود نگرش نسبت به امر مناسب‌سازی را در سطح خوب اعلام کردند. بر اساس نتایج مطالعه حاضر نگرش اکثر مدیران و کارکنان مطالعه‌شده ($62/9\%$) نسبت به امر مناسب‌سازی در سطح خوب است. این نتیجه با مطالعه شایسته‌مقدم و همکاران [۲۲] همسو است. دلیل این امر را می‌توان آشنایی بیش از پیش مدیران و کارکنان با افراد دارای ناتوانی و کسب اطلاع از تأثیر مناسب‌سازی در زندگی آنان دانست.

بودند؛ به افراد شرکت‌کننده در پژوهش توضیح داده شد که در صورت تمایل می‌توانند از نتایج تحقیق بهره‌مند شوند.

در این مطالعه از پرسش‌نامه سنجش میزان نگرش به مناسب‌سازی برای افراد دارای ناتوانی به انضمام متغیرهای فردی استفاده شد. متغیرهای فردی ۷ بخش داشتند که شامل سن، جنس، میزان تحصیلات، حوزه محل فعالیت، سمت، سابقه کار و میزان آشنایی با افراد دارای ناتوانی بود. بابازاده در سال ۱۳۸۱ پرسش‌نامه سنجش میزان نگرش به مناسب‌سازی برای افراد دارای ناتوانی را طراحی کرد که پانزده سؤال برای تعیین نوع نگرش مسئولان نسبت به امر مناسب‌سازی دارد. نمره‌گذاری این پرسش‌نامه به صورت مقیاس لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم، کاملاً موافقم) است. در پژوهش حاضر به دلیل ایجاد تغییرات در برخی از سؤال‌ها، طبق نظر تیم تحقیق روایی و پایایی آن مجدداً انجام شد.

میزان روایی محتوایی^۵ پرسش‌نامه با کسب نظر یازده نفر از متخصصان آشنا با امر مناسب‌سازی و با استفاده از روش لاوشه^۶ $0/85$ به دست آمد. به منظور تعیین پایایی پرسش‌نامه‌ها از روش آزمون و بازآزمون استفاده شد. پرسش‌نامه‌ها مجدداً به فاصله ۱۰ روز توسط پانزده نفر از نمونه‌های پژوهش تکمیل شد. سپس از شاخص ضریب همبستگی درون‌طبقه‌ای^۷ و آلفای کرونباخ استفاده و ضریب همبستگی $0/99$ و آلفای کرونباخ^۸ $0/77$ تعیین شد. به منظور محاسبات و تحلیل‌های آماری از نسخه ۲۲ نرم‌افزار SPSS استفاده شد. برای مقایسه میزان نگرش افراد در گروه‌های مختلف از آنالیز واریانس و تی مستقل^۹ و برای توصیف داده‌ها از آمارهای توصیفی میانگین و انحراف‌معیار و درصد استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش نوع نگرش ۱۷ نفر ($9/6\%$) از نمونه‌های پژوهش را در سطح متوسط، ۱۱۲ نفر ($62/9\%$) را در سطح خوب و ۴۹ نفر ($27/5\%$) را در سطح خیلی خوب ارزیابی کرد. همان‌گونه که در **جدول شماره ۱** مشاهده می‌کنید مدیران و کارکنان آشنا با معلولیت نسبت به مدیران و کارکنان ناآشنا با معلولیت میانگین نگرش بالاتری در زمینه مناسب‌سازی شهری داشتند. نگرش زنان بهتر از مردان بود. همچنین میانگین نمره نگرش افراد با رده سنی ۵۵ سال و بالاتر، کارکنان با مدرک کارشناسی‌ارشد و بالاتر و کسانی که سابقه کاری بین ۱۲ تا ۱۷ سال داشتند بالاتر از دیگران بود.

جدول شماره ۲ مقایسه نگرش مدیران و کارکنان شهرداری با

5. Content validity
6. Lawshe's Technique
7. Intra-class Correlation Coefficients (ICC)
8. Cronbach's alpha
9. Independent t-test

10. Tukey Test

جدول ۱. میانگین نمره نگرش مدیران و کارکنان شهرداری مناطق ۲۲گانه بر حسب متغیرهای جمعیت‌شناختی، شهر تهران-سال ۱۳۹۳

متغیر	توصیف	تعداد	درصد	میانگین	انحراف معیار
جنس	مرد	۱۰۵	۵۹	۶۰/۴۰	۶/۱۴
	زن	۷۳	۴۱	۶۱/۳۷	۷/۷۸
سمت	مدیر	۲۷	۲۰/۸	۵۹/۸۹	۶/۱۵
	کارمند	۱۴۱	۷۹/۲	۶۱/۰۴	۷/۰۳
آشنایی با معلولیت	بلی	۱۳۹	۸۷/۱	۶۱/۴۹	۶/۴۰
	خیر	۲۹	۲۱/۹	۵۸/۲۳	۷/۸۹
سن	۲۰-۲۶ سال	۱۱	۶/۲	۵۹/۰۰	۷/۱۸
	۲۷-۳۳ سال	۸۳	۴۶/۶	۶۱/۲۳	۷/۴۶
	۳۴-۴۰ سال	۴۴	۲۴/۷	۶۰/۷۷	۶/۴۰
	۴۱-۴۷ سال	۲۴	۱۳/۵	۵۹/۵۸	۶/۰۹
	۴۸-۵۴ سال	۹	۵/۱	۶۰/۳۳	۶/۲۸
	۵۵ سال و بالاتر	۷	۳/۹	۶۳/۴۳	۵/۵۰
	دیپلم	۴	۲/۲	۵۵/۰۰	۶/۷۸
	فوق دیپلم	۱۳	۷/۳	۵۶/۱۵	۶/۹۴
میزان تحصیلات	کارشناسی	۸۵	۴۷/۸	۵۹/۶۵	۷/۱۵
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۷۶	۴۲/۷	۶۳/۱۸	۵/۶۰
	ستاد مناسب‌سازی	۱۶	۹	۶۲/۵۶	۶/۳۸
	معاونت معماری و شهرسازی	۷۶	۴۲/۷	۶۰/۹۶	۶/۸۹
محل فعالیت	معاونت فنی و عمرانی	۵۷	۳۲	۵۹/۹۶	۷/۲۲
	معاونت حمل‌ونقل و ترافیک	۲۹	۱۶/۳	۶۱/۰۳	۶/۳۸
	۵-۱ سال	۵۵	۳۰/۹	۶۱/۸۷	۶/۹۸
سابقه کاری	۶-۱۱ سال	۷۱	۳۶/۹	۵۹/۲۷	۷/۳۹
	۱۲-۱۷ سال	۲۶	۱۴/۶	۶۲/۶۵	۵/۲۷
	۱۸-۲۳ سال	۱۶	۹	۶۰/۸۸	۵/۱۲
	۲۴ سال و بالاتر	۱۰	۵/۶	۶۰/۸۰	۷/۱۳

توانبخشی

نتیجه با یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند مربوط به زمان انجام پژوهش بابازاده، یعنی سال ۱۳۸۰ باشد. در آن سال مسئولان به اهمیت و تأثیر مناسب‌سازی بر استقلال فردی افراد دارای ناتوانی در جامعه پی نبرده بودند. در سال‌های اخیر این موضوع بیش از پیش مدنظر قرار گرفته است.

به‌گونه‌ای که در سال ۲۰۰۶ سازمان ملل متحد کنوانسیون حقوق افراد کم‌توان را تصویب کرد و توجه جهانیان را هرچه

بابازاده [۱۴] نیز در سال ۱۳۸۰ پژوهشی توصیفی تحلیلی با عنوان «بررسی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد مسئولان شهر اصفهان در امر متناسب‌سازی شهری برای معلولان» انجام داد. او در مطالعه خود برای بررسی دیدگاه ۵۳ نفر از مسئولان برخی از ادارات دولتی شهر اصفهان، از پرسش‌نامه پژوهشگرساخته استفاده کرد. نتایج نشان داد نگرش نیمی از نمونه‌ها در سطح خوب و نیمی دیگر در سطح متوسط است. دلیل اختلاف این

جدول ۲. مقایسه نگرش مدیران و کارکنان شهرداری مناطق ۲۲گانه با متغیرهای فردی جنسیت، سمت و آشنایی با معلولیت، شهر تهران سال ۱۳۹۰

T-Test			ویژگی
P-Value	درجه آزادی	مقدار t	
۰/۳۷	۱۳۰/۹۹	-۰/۸۹	جنسیت
۰/۳۷	۱۷۶	-۰/۹۰	سمت
۰/۰۱	۱۷۶	۲/۵۸	آشنایی با معلولیت

توانبخشنتی

جدول ۳. مقایسه نگرش مدیران و کارکنان شهرداری مناطق ۲۲گانه با متغیرهای فردی سن، میزان تحصیلات، محل فعالیت و سابقه کاری، شهر تهران سال ۱۳۹۳

آزمون مقایسه میانگین چند جامعه				ویژگی
P-Value	F	میانگین توان دوم گروه‌ها	درجه آزادی	
۰/۷۲	۰/۵۷	۲۷/۳۶	۵	بین گروهی
		۴۷/۵۹	۱۷۲	درون گروهی
<۰/۰۰۱	۷/۵۶	۳۲۰/۰۶	۳	بین گروهی
		۴۲/۳۱	۱۷۴	درون گروهی
۰/۵۸	۰/۶۵	۳۱/۰۰۲	۳	بین گروهی
		۴۷/۳۰	۱۷۴	درون گروهی
۰/۱۵	۱/۷۳	۷۹/۸۶	۴	بین گروهی
		۴۶/۲۶	۱۷۳	درون گروهی

توانبخشنتی

شهریاری احمدی [۱۵] در مطالعه خود به مقایسه نگرش افراد معلول و سالم پرداخته است. در این تحقیق تحت عنوان «بررسی مقایسه‌ای نگرش افراد سالم و معلول به ضرورت مناسب‌سازی شهری به منظور حضور مؤثر در جامعه» از روش پژوهش زمینه‌یابی استفاده شده است. دو گروه ۴۰ نفره از معلولان و افراد سالم از طریق نمونه‌گیری هدفمند و با روش جورکردن گروه‌ها انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های متشکل از ۳۰ سؤال استفاده شد. او درنهایت بین نگرش این دو گروه در رابطه با ضرورت مناسب‌سازی تفاوت معنادار گزارش نکرده است، ولی تفاوت معناداری بین نگرش گروه‌ها در زمینه رابطه استقلال فردی با ساختار فیزیکی مناسب شهر گزارش کرده است.

از این یافته و مقایسه آن با پژوهش حاضر می‌توان به این نتیجه دست یافت که افراد سالم در جامعه مناسب‌سازی را امری بهبوده نمی‌دانند، ولی به دلیل نداشتن مشکلات جسمی و حرکتی در زندگی روزمره آنان در جامعه خللی وارد نمی‌شود. آنان نمی‌توانند ارتباط مناسب‌سازی محیط شهری را با استقلال فردی افراد دارای ناتوانی درک کنند. از این رو مسئولان باید برنامه‌های متعددی را در قالب سمینار، کنگره و حتی روزنامه‌ها و صداوسیما در زمینه معرفی مشکلات افراد دارای ناتوانی و راه‌های رفع این مشکلات

بیشتر به این موضوع جلب نمود. در اردیبهشت سال ۱۳۸۳ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. تبصره دوم این قانون بر این امر تأکید دارد که شهرداری‌ها موظفند از صدور پروانه احداث و یا پایان کار برای ساختمان‌ها و اماکن عمومی و معابری که استانداردهای تخصصی مربوط به معلولان را رعایت نکرده‌اند، خودداری کند.

از طرفی می‌توان به نقش تأثیرگذار ستاد مناسب‌سازی فضاهای شهری برای معلولان جسمی و حرکتی شهرداری تهران که در سال ۱۳۸۴ تشکیل شد، اشاره کرد که در راستای آشنایی بیشتر مسئولان شهرداری با مقوله مناسب‌سازی تلاش‌های فراوانی انجام داده است، از جمله این اقدامات می‌توان به برگزاری جلسات مختلف به منظور آشنایی مدیران بخش‌های مختلف شهرداری و دیگر نهادهای مرتبط با مناسب‌سازی محیط شهری، تلاش برای تصویب برخی قوانین در راستای لزوم اجرای اصول مناسب‌سازی و نظارت بر به‌کارگیری این اصول اشاره کرد. دلیل دیگر این ناهمسویی را می‌توان در جامعه و تعداد نمونه مطالعه‌شده دانست. در پژوهش بابازاده جامعه مطالعه‌شده علاوه بر شهرداری، دیگر ادارات دولتی شهر اصفهان و با تعداد نمونه ۵۳ نفر بوده است.

مسئولان با مدرک کارشناسی ارشد نسبت به افراد با مدارک پایین‌تر واحدهای درسی بیشتری در رابطه با این موضوع می‌گذرانند و این موجب می‌شود بیشتر با مطلب در ارتباط باشند و در بطن موضوع قرار گیرند. بین نوع نگرش مدیران و کارکنان با متغیر محل فعالیت رابطه معنادار وجود ندارد. در این زمینه مطالعه دیگری با هدف مشابه با پژوهش حاضر یافت نشد. بین نوع نگرش مدیران و کارکنان در ارتباط با امر مناسب‌سازی با متغیر سابقه کاری نیز رابطه معنادار وجود ندارد. این یافته با مطالعه بابازاده [۱۴] همسو است.

نتیجه‌گیری

یافته‌های این مطالعه نشان داد بین نوع نگرش مدیران و کارکنان شهرداری در زمینه مناسب‌سازی شهری و تحصیلات تفاوت معناداری وجود دارد. لذا پیشنهاد می‌شود افرادی با مدارج تحصیلی بالا و مرتبط با مقوله مناسب‌سازی به کار گرفته شوند. از سوی دیگر عملکرد مدیران و کارکنان آشنا با ناتوانی و معلولیت در سطح بهتری نسبت به دیگران قرار داشت.

شایسته است هنگام جذب نیرو، قوانینی در نظر گرفته شود که افراد آشنا با ناتوانی و دستورالعمل‌های مناسب‌سازی به خدمت گرفته شوند تا موجب انجام هر چه بهتر این امر شود. علاوه بر این، تبیین مسائل و مشکلات افراد دارای ناتوانی و راه‌حل‌های رفع آن نه تنها برای مدیران و کارکنان ادارات مختلف که در ارتباط با امر مناسب‌سازی وظیفه‌ای بر عهده دارند ضروری است، بلکه برای تمام مردم از راه‌های مختلف نیز ضروری است. این آشنایی می‌تواند نگرش بهتری نسبت به این امر ایجاد کند و منجر به عملکرد مناسب در جامعه شود.

پیشنهاد می‌شود شهرداری‌ها آموزش‌های تخصصی برای مدیران و کارکنان مناطق مختلف شهرداری تهران در زمینه شناخت مناسب‌سازی و نحوه ارتقای عملکرد در این زمینه ارائه دهند. از مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به نبود تحقیقات پیرامون رابطه نوع نگرش با نحوه عملکرد در امر مناسب‌سازی اشاره کرد. با توجه به اینکه ابزار پژوهش پرسش‌نامه بود، ممکن است پاسخ کارکنان به سؤال‌های پژوهش تحت تأثیر برخی ملاحظات اداری و شغلی قرار گرفته باشد.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه با عنوان «بررسی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد مسئولین مرتبط با امر مناسب‌سازی شهری برای افراد دارای ناتوانی در شهرداری شهر تهران در سال ۱۳۹۳» نوشته سیده نفیسه عسکری نژاد فارغ‌التحصیل مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت توانبخشی است.

که از جمله آن‌ها مناسب‌سازی محیط شهری است تدوین کنند تا درک این مشکلات و حمایت از اقداماتی برای رفع مشکلات در جامعه تسهیل گردد.

بر اساس **جدول شماره ۲** که رابطه بین متغیرهای فردی جنسیت، سِمَت و آشنایی با معلولیت با نوع نگرش را بین مدیران و کارکنان مرتبط با امر مناسب‌سازی در شهرداری مناطق ۲۲گانه شهر تهران در سال ۱۳۹۳ سنجیده است، بین نوع نگرش مدیران و کارکنان شهرداری در ارتباط با امر مناسب‌سازی با متغیر جنسیت رابطه معنادار وجود نداشت. مطالعه بابازاده [۱۴] نشان داد نوع نگرش مردان بهتر از زنان است. دلیل این تفاوت را می‌توان در تعداد نمونه و جامعه مطالعه‌شده در پژوهش حاضر دانست. در سال‌های اخیر زنان بیش از پیش در مشاغل مختلف درگیر شده‌اند و به دلیل حضور بیشتر در جامعه، اطلاعات بیشتری نسبت به پدیده ناتوانی و مسائل مرتبط با معلولان به دست آورده‌اند.

بین نوع نگرش مدیران و کارکنان با متغیر سِمَت رابطه معنادار وجود ندارد. در این زمینه مطالعه دیگری با هدف مشابه با پژوهش حاضر یافت نشد. همچنین بین نوع نگرش مدیران و کارکنان با متغیر آشنایی با معلولیت رابطه معنادار وجود دارد. بدین معنی که کسانی که با معلولیت آشنایی داشتند نسبت به کسانی که آشنایی نداشتند نگرش بهتری به امر مناسب‌سازی نشان دادند. لذا افراد آشنا با معلولیت در مورد مشکلات و راه‌های رفع آن اطلاعات دارند و به اصل تساوی فرصت‌ها باور دارند و زندگی بدون مشکل در جامعه را حق افراد دارای ناتوانی می‌دانند، پس به راه‌های تحقق این مهم که از جمله آن‌ها مناسب‌سازی فضاهای شهری است، اعتقاد دارند. نتایج طرح پژوهشی دکتر کلدی [۲۷] در سال ۱۳۷۸ با عنوان «بررسی نگرش مردم نسبت به معلولان» نشان داد تماس افراد جامعه با افراد معلول و اطلاع از میزان توانمندی آنان زمینه‌های نگرش مثبت افراد جامعه نسبت به معلولان را فراهم می‌کند.

بر اساس **جدول شماره ۳** بین نوع نگرش مدیران و کارکنان شهرداری با متغیر سن رابطه معنادار وجود ندارد. این یافته با مطالعه بابازاده [۱۴] همسو است. بین نوع نگرش مدیران و کارکنان با متغیر میزان تحصیلات رابطه معنی‌دار وجود دارد. بدین معنی که مسئولان با مدرک کارشناسی ارشد نسبت به افراد با مدرک فوق دیپلم و کارشناسی نگرش بهتری در زمینه مناسب‌سازی داشتند. دکتر کلدی نشان داد هر قدر سطح تحصیلات مردم بالاتر باشد، نگرش مثبت‌تری نسبت به افراد معلول دارند [۲۷]. همچنین پژوه (۱۹۹۱) در پژوهشی در انگلستان نشان داد افرادی که ارتباط بیشتری با معلولان دارند از نگرش مطلوب‌تری نسبت به آن‌ها برخوردارند [۲۷].

بابازاده [۱۴] در مطالعه خود اعلام کرد بین نوع نگرش و میزان تحصیلات رابطه معنادار وجود ندارد. این ناهم‌سویی می‌تواند به دلیل تفاوت در تعداد نمونه باشد. دلیل این امر احتمالاً این است که

References

- [1] World Health Organization. World report on disability. Geneva: World Health Organization; 2011.
- [2] Abdi K, Arab M, Rashidian A, Kamali M, Khankeh HR, Khalajabadi Farahani F. Exploring barriers of the health system to rehabilitation services for people with disabilities in Iran: A qualitative study. *Electronic Physician*. 2015; 7(7):1476-85. doi: 10.19082/1476
- [3] World Health Organization. Assistive devices/technologies. Geneva: World Health Organization; 2010.
- [4] Statistical Center of Iran. National population and housing census 2011: Selected findings. Tehran: Statistical Center of Iran; 2011.
- [5] Kamali M. [People with disabilities (disabled) in the barrier-free cities (Persian)]. Paper presented at: The National Conference on Enabling the Urban Environment for the Disabled; 2007 February 3; Tehran, Iran.
- [6] Ferneeuw S. Guidelines for planning a barrier-free environment: a practical manual to improve physical accessibility in Afghanistan [Internet]. 2005 [Cited 2005 March 24]. Available from: <http://www.asksources.info/resources/guidelines-planning-barrier-free-environment-practical-manual-improve-physical>
- [7] Moradi M, Baghestani A, Tafaroshi F, Raees Dana M. [Investigating the status of people with disabilities access to facilities and public spaces all over the country (Persian)]. Tehran: State Welfare Organization; 2010.
- [8] United Nations. Convention on the rights of persons with disabilities. New York: United Nations; 2006.
- [9] Zaman-pour M, Hatami-Zadeh N, Bakhshi E. [Assistive technology needs assessment from adolescent students with hearing loss and their parents, Ahvaz City-2013 (Persian)]. *Journal of Rehabilitation*. 2015; 15(4):42-51.
- [10] Nozari S. [The appropriate administrative structure for disabled people (Persian)]. Paper presented at: The First National Conference on Adjusting the Urban Environment; 2005 February 14; Tehran, Iran.
- [11] Davis L. Disabilities in the workplace: recruitment, accommodation, and retention. *AAOHN Journal*. 2005; 53(7):306-12. PMID: 16097104
- [12] International Labour Office. Achieving equal employment opportunities for people with disabilities through legislation [Babaei Ahari M, Persian trans]. 1st ed. Tehran: Technical Consulting Organization; 1994.
- [13] Afsah Hoseini F. [Adjusting the urban furnitures (Persian)]. Paper presented at: Paper presented at: The First National Conference on Adjusting the Urban Environment; 2006 February 14; Tehran, Iran.
- [14] BabaZadeh M. [Assessment of awareness, attitude and performance of responsables related to the urban modification for handicapped in Isfahan (Persian)] [MSc. thesis]. Tehran: University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences; 2001.
- [15] Shahryari Ahmadi M. [Comparative study of the attitudes of healthy people and people with disabilities to the necessity of adjusting the city to participate effectively in society (Persian)]. Paper presented at: Paper presented at: The First National Conference on Adjusting the Urban Environment; 2006 February 14; Tehran, Iran.
- [16] Borjian M, Joghataei B. [Adaptation of building standards in urban environments for disabled people (Persian)]. 1st ed. Tehran: State Welfare Organization; 2009.
- [17] Robbins S. Organizational behavior: concepts, controversies, applications. [Parsian A, Arabi SM, Persian trans]. 2nd ed. Tehran: Cultural Research Bureau; 2014.
- [18] Bajlan S. [Checking the status of people with disabilities access to facilities and public spaces of Universities in Tehran (Persian)] [MSc, thesis]. Tehran: Iran University of Medical Sciences; 2008.
- [19] Abdi K AM, Rashidian A, Kamali M, Khankeh HR, Farahani F, et al. Challenges in providing rehabilitation services for people with disabilities in Iran: A qualitative study. *British Journal of Medicine & Medical Research*. 2016; 13(4):1-11. doi: 10.9734/bjmmr/2016/23337
- [20] State Welfare Organization. [Appropriate state of buildings and public places, the physical environment and urban furniture across the country (Persian)]. Tehran: State Welfare Organization; 2010.
- [21] Kamanroodikajuri M. [Structural pathology of management and urban development: making appropriate Tehran spaces for the disabled (Persian)]. *Urban Management*. 2010; 8(25):99-114.
- [22] Shayesteh Moqaddam M, Esmaceli R, Noori A. [Adjusting the sidewalks for the people with disability and cultural barriers to its implementation (Persian)]. 2011 [Cited 2011 Aug 12]. Available from: <https://sociologyofiran.com/?p=1467>
- [23] Loaliyan Tamijani S. [Comparing the attitude of nurses and members of rehabilitation for handicapped in hospitals and rehabilitation centers in Tehran (Persian)] [MSc. thesis]. Tehran: University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences; 2007.
- [24] Yorke AM, Ruediger T, Voltenburg N. Doctor of physical therapy students' attitudes towards people with disabilities: A descriptive study. *Disability and Rehabilitation*. 2016; 39(1):91-7. doi: 10.3109/09638288.2016.1140830
- [25] Linda H. Sniatecki JLS, Perry Holly B. Faculty attitudes and knowledge regarding college students with disabilities. *Journal of Postsecondary Education and Disability*. 2009; 28(3):259-75. doi: 10.1177/08857288050280010501
- [26] Schutzer K. Barriers and motivations to exercise in older adults. *Preventive Medicine*. 2004; 39(5):1056-61. doi: 10.1016/j.ypmed.2004.04.003
- [27] Kaldi A. [Assessment of attitude of peoples about Handicapped in Zanjan (Persian)]. Tehran: University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences; 2000.

